

23.5.2008

DIAARINRO
102/041/2008

Maa- ja metsätalousministeriö
Kala- ja riistaosasto
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

VIITE: Lausuntopyyntönnö 3.4.2008

ASIA: KALASTUSLAIN KOKONAISUUDISTUS

Keski-Suomen TE-keskus esittää lausuntonaan kalastuslain kokonaisuudistuksen valmisteluun liittyvistä seikoista seuraavan:

1. Nykyisen lain soveltamisessa havaitut ongelmat

Kalastuslain uudistuksella vuonna 1982 kyettiin luomaan edellytyksiä silloisia tarpeita vastanneelle kalavarojen käytölle. Yhteiskunnallinen kehitys on kuitenkin ollut niin nopeaa, että toisaalta toimintaperiaatteet, ja toisaalta tekniset menettelytavat ovat tuosta ajasta muuttuneet olennaisesti.

Kalastuslain 1 §:n tavoite on luonnonvarapolitiikan kannalta edelleen ajankohtainen. Ongelmaksi muodostuu se, että nykyinen kalastuslaki keskittyy lähinnä kalastusoikeuden määrittämiseen ja sen edelleen luovuttamiseen liittyviin seikkoihin. Laissa osoitetut keinot 1§:n tavoitteiden toteuttamiseksi (esim. 16.2 §) ovat käytännössä jääneet kuolleiksi kirjaimiksi eikä niillä ole ollut haluttua ohjausvaikutusta.

Ongelmia on aiheutunut myös siitä, ettei eri tahojen (viranomaisen, kalastusalue, osakaskunta) toimivaltaa ole yksiselitteisesti määritelty esimerkiksi kalastuksen järjestämistä koskevissa kysymyksissä.

Tulosohjauksen kannalta nykyinen laki on osittain epäjohtonmukainen tai puutteellinen: esimerkiksi MMM:n tulosohjaus kalastusalueelle, TE:n alueellisen neuvontatyön ohjaus.

Kalastuksen valvontaa koskevat säädökset ovat olleet liian tulkinnanvaraisia. Myös kalastusoikeuden luovuttamista ja vuokrausta koskevat säädökset ovat osoittautuneet vaikeasti ymmärrettäviksi.

Nykyinen laki on vastannut huonosti ammattikalastajien tarpeisiin, koska se ei oikein tunnista yrittäjälähtöisyyttä. Niinpä eri toimijoiden voimavaroja on paikoin sitoutunut kohtuuttomasti tulkinnallisiin kiistoihin.

TE-keskuksen kalatalousyksikön tehtävien kuvaus on puutteellinen, mikä on aiheuttanut epätietoisuutta eri viranomaisten toimivallasta.

2. Uudistettavan kalastuslain tavoite/tavoitteet

Pyrkimys vesialueiden eli kalavarojen mahdollisimman suureen pysyvään tuottavuuteen olisi jatkossakin hyvä luonnonvarapoliittinen tavoite. Kuitenkin mainitut käsitteet tulisi avata ja ne tulisi ymmärtää modernilla tavalla.

Yhteishallinnan periaatteiden mukaisesti tulisi vahvistaa menettelyjä, joilla myös kalavesien muiden käyttäjien kuin kalastusoikeuden haltijoiden näkemyksiä voitaisiin hyödyntää nykyistä monipuolisemmin.

Kalastusalueiden roolia tulisi vahvistaa turvaamalla niiden taloudelliset voimavarat ja toisaalta tarkistamalla eri toimijoiden toimivaltaa siten, että näillä olisi tosiasiallinen mahdollisuus hankkia ja käsitellä päätöksenteon edellyttämiä perustietoja. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi kalakantojen hoitoa koskevan suunnittelun ja päätöksenteon siirtämistä enenevästi osakaskunnalta kalastusalueelle. Kalastusalueiden vastuulla nyt olevat päätökset esimerkiksi alamitoista tulisi siirtää TE-keskuksille, koska niihin liittyy laajempi alueellinen ulottuvuus paitsi itse kala- tai rapulajin, niin myös tiedottamisen kannalta.

Osakuntien toiminta tulee väestörakenteen muutoksen seurauksena hiipumaan ja niiden yhdistyminen on entistä keskeisempää. Omistusyksiköiden kokoa tulisi suurentaa.

Kalatalousjärjestelmän rahoituspohja uhkaa murentua kalastuskorttivarakertymän alenemisen vuoksi. Aleneman pysäyttämiseksi olisi löydettävä kannustavia toimintamalleja.

3. Uudistettavan lain rakenne

Uudistettavan lain rakenne muotoutunee prosessin kuluessa, mutta esimerkiksi seuraava ryhmittely voisi toimia lähtökohtana:

- soveltamisala ja tavoitteet
- organisaatiot
  - o viranomaiset
  - o kalastusalueet
  - o osakaskunnat
  - o järjestöt
- kalavarojen käyttö ja kalastuksen säätely
- kalatalouden rahoitus
- kalastuksen valvonta

4. Erillisselvitykset

Tulisi selvittää, mitä käsitteitä ja elementtejä kalavarojen mahdollisimman suuri pysyvä tuottavuus sisältää ja miten ne voidaan mitata.

Tulisi tarkastella, mitä hyötyjä kalavarojen eri hyödyntämistavoitteet (pääpaino vapaa-ajankalataloudessa, pääpaino ammattikalastuksessa, pääpaino vesiviljelyssä tai näiden kaikkien yhdistelmässä) tuottavat yhteiskunnalle.

5. Muut asiat

Kalastusalueiden toimintaa koskevat menettelytapasäädökset tulisi säätää kalastuslaissa eikä niitä tulisi jättää hallintolain varaan.

Kalastuksenhoitomaksuvarojen ja läänikohtaisen viehekalastusmaksujen jakoperusteita voisi yksinkertaistaa ja jakamisessa hyödyntää tietotekniikkaa.

Kalatalousjohtaja

Matti Sipponen

Kalastusbiologi

Mari Nykänen